

Валерій КУЛАКОВ,
прокурор Запорізької області,
державний радник юстиції 3 класу,
кандидат юридичних наук,
заслужений юрист України

ПРАВА ІНВАЛІДІВ – ПРИОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ НАГЛЯДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРАТУРИ

Ключові слова: права і свободи інвалідів, діти-інваліди, заходи прокурорського реагування.

Чотири роки тому – 8 грудня 2004 року Верховна Рада України прийняла Закон № 2222-VI «Про внесення змін до Конституції України», яким перелік функцій вітчизняних органів прокуратури був доповнений ще однією, п'ятою за рахунком: «нагляд за додержанням прав і свобод людини і громадянина, додержанням законів з цих питань органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими і службовими особами». На перший погляд цією нормою проводилось подальше обмеження «загального» нагляду прокуратури, але в дійсності це далеко не так. Тим більше, що прокуратура продовжує виконувати функцію нагляду за додержанням і застосуванням законів, яка покладена на неї відповідно до п. 9 «Перехідних положень» Основного Закону, тому ніякого реального «урізання» її повноважень не відбулося.

Значення вказаної новели у конституційному визначені функцій головного правоохоронного органу країни зовсім в іншому. Нею ніби підводилася підсумкова лінія, що завершувала важливий етап реформування прокуратури України. За попереднє десятиліття вона поступово, але неухильно пройшла у своєму розвитку шлях від органу вищого і всеохоплюючого нагляду пострадянської держави із застарілою командно-адміністративною системою управління до правозахисної інституції демократичної України, головним спрямуванням діяльності

якої стала охорона конституційних прав і гарантій громадян та інтересів держави.

У минулому залишилася боротьба із падежом великої рогатої худоби в колгоспах, простоєм вагонів на залізничному транспорті й інші «популярні» раніше напрями загальнонаглядової діяльності. Тепер переважна більшість суб'єктів господарської діяльності засновані на недержавних формах власності і своєю «кишенею» відповідають за власні упущення в роботі. А от в захисті державних інтересів, де переплітаються законні потреби великої кількості людей і далекі від закону бажання конкретних чиновників, без прокуратури обйтись поки що неможливо.

Саме тому на сьогодні одним із основних завдань органів прокуратури є забезпечення нагляду за додержанням прав і свобод осіб, які потребують державної підтримки та допомоги, насамперед інвалідів. Вимоги щодо посилення ролі прокуратури на даному напрямі нагляду викладені в наказі Генерального прокурора України № 3гн від 19 вересня 2005 року «Про організацію прокурорського нагляду за додержанням і застосуванням законів щодо захисту прав і свобод громадян, державних та публічних інтересів».

Протягом 2008 року органами прокуратури систематично проводилися перевірки стану додержання в області вимог законів України «Про основи соціальної захищеності

інвалідів в Україні», «Про реабілітацію інвалідів в Україні» та «Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам» й інших, спрямованих на соціальний захист громадян з обмеженими можливостями.

Станом на початок поточного року загальна кількість інвалідів по області становила 96,4 тис. осіб (5,3% загальної кількості населення), що на дві третини більше, ніж на початку 90-х років минулого століття (3% населення області).

Вивченням причин збільшення інвалідності встановлено, що такий стан зумовлений наявністю цілого ряду об'єктивних та суб'єктивних факторів, серед яких самими значущими є: недостатній рівень медичного обслуговування населення та невисока якість надання лікарняної допомоги; неможливість придбання більшістю громадян необхідних медичних препаратів і медичних послуг через загальне зубожіння; зловживання багатьма людьми алкоголем і наркотиками; забруднення навколошнього природного середовища; збільшення кількості вроджених та хронічних захворювань; техногенні катастрофи та дорожньо-транспортні пригоди; різке підвищення рівня виробничого травматизму, однією з причин якого є неналежна робота спеціально уповноважених державних установ і контролюючих органів тощо.

З метою забезпечення соціального захисту інвалідів на території Запорізького краю розроблені, затверджені і реалізуються обласні програми «Швидка соціальна допомога», «Назустріч людям» та інші, спрямовані на покращення життєдіяльності цієї категорії громадян, їх реабілітації й трудової зайнятості, поліпшення матеріально- побутових умов, вільного доступу до об'єктів соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури. Виконання програм і планових заходів постійно контролюється Запорізькою обласною радою, районними та міськими органами місцевого самоврядування.

Однак прокурорські перевірки показали, що не лише загальнообласні програми, а й навіть акти вищих органів державної влади

реалізуються в області далеко не в повному обсязі.

Так, у Вільнянському районі, на території якого проживають близько 500 інвалідів, районною державною адміністрацією в порушення вимог ст. 9 Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» взагалі не розроблено жодної програми в сфері захисту цієї категорії громадян, у зв'язку з чим кошти в бюджеті на вказані заходи не передбачені.

Незважаючи на наявність на території Гуляйпільського району 176 дітей-інвалідів, із розробленої та затвердженої для них програми «Комплексної реабілітації дітей із особливими потребами та дітей-інвалідів на 2005–2010 роки» видатки на 2007 рік районною державною адміністрацією були скорочені повністю.

Також не розроблялися заходи щодо реабілітації дітей з особливими потребами та дітей-інвалідів органами місцевої влади Куйбишевського і Чернігівського районів.

У місті Токмаку не проведена інвентаризація об'єктів житлового та громадського призначення щодо забезпечення безперешкодного доступу до них людей з обмеженими фізичними можливостями; до цього часу при розробленні проектів забудови земельних ділянок і реконструкції вказаних об'єктів не враховуються потреби інвалідів; не вирішено питання про виділення спеціальних місць для безперешкодного паркування транспортних засобів людей з інвалідністю у місцях платного паркування; не обладнані пандусами входи до будівель відділу освіти, суду, автовокзалу, відділення Ощадбанку, музичної школи, ряду аптек і підприємств, які надають житлово-комунальні послуги населенню міста.

Аналогічні порушення виявлені прокурорами Запорізького, Михайлівського, Ново-миколаївського, Приазовського, Приморського та Чернігівського районів області, якими за результатами перевірки до органів влади та місцевого самоврядування направлено 6 подань і 11 приписів, які були розглянуті та задоволені.

Викликає здивування те, що керівники органів місцевого самоврядування пояснюю-

ють свою бездіяльність відсутністю коштів та їх необхідністю для інших, більш важливих, на їхню думку, цілей. Вони навіть не розуміють того, що забезпечення потреб людей з обмеженими можливостями, які можуть жити лише за допомогою держави та суспільства, і є їх найважливішим, позачерговим завданням.

Прокурорські перевірки дали можливість виявити значну кількість порушень вимог законодавства у діяльності органів виконавчої влади, на яких покладене завдання щодо захисту прав інвалідів та контролю за їх додержанням іншими органами, підприємствами й організаціями. Так, багато недоліків встановлено у діяльності Головного управління праці та соціального захисту населення Запорізької обласної державної адміністрації (надалі – ГУ ПСЗН).

Наприклад, результативно виявилася суцільна перевірка додержання законодавства при ввезенні з-за кордону та постановці на облік автомобілів у вигляді гуманітарної допомоги для інвалідів, яких протягом 2005–2008 років ГУ ПСЗН отримало понад 30 одиниць.

Зокрема, встановлено, що на ім'я інваліда 2 групи Б. надійшов і був зареєстрований автомобіль «Ауді».

У порушення вимог чинного законодавства службові особи ГУ ПСЗН безпідставно, з перевищеннем своїх службових повноважень, діючи в інтересах громадянки К., підготували та направили лист нотаріусу щодо погодження про надання цій особі права керування автомобілем, який зареєстровано на ім'я інваліда Б.

На підставі посвідченого приватним нотаріусом доручення право керування вказаним автомобілем «Ауді» було надане громадянці К., внаслідок чого до Державного бюджету не надійшло близько 38 тис. грн митних і податкових зборів, обов'язкових при передачі права керування автомобілем, ввезеним на територію України без сплати таких платежів.

За результатами даної перевірки прокуратурою області порушену кримінальну справу за ознаками ч. 1 ст. 365 КК України за фактом перевищення службових повнова-

жень службовими особами ГУ ПСЗН, яка вже закінчена розслідуванням і розглянута судом. Винна службова особа притягнута до кримінальної відповідальності.

Перевіркою також встановлено, що посадовцями вказаної вище установи неналежним чином виконуються й інші вимоги законодавства, зокрема, ними неодноразово приймались заяви та бралися на облік громадяні для забезпечення автомобілями без наявності обов'язкових документів.

За результатами проведеної перевірки прокуратурою області у березні 2008 року внесено подання начальнику ГУ ПСЗН, яке розглянуто і задоволене.

Крім цього, органами прокуратури області в діяльності органів ГУ ПСЗН в районах та містах виявлені неподінокі факти відсутності належного контролю за діяльністю підприємств, установ та організацій, що належать до сфери їх управління.

Так, Кам'янсько-Дніпровською міжрайонною прокуратурою проведена перевірка в районному УПСЗН з питань законності сплати перевізникам коштів як компенсації за перевезення пільгових категорій громадян. При цьому встановлено, що внаслідок недбалого ставлення до виконання покладених обов'язків з боку посадовців управління та через відсутність будь-якого контролю за додержанням регулярності руху маршрутів і обсягів перевезення пільгової категорії громадян ними затверджувалися розрахунки витрат автотранспортного підприємства за пільговий проїзд окремих категорій громадян, в тому числі й інвалідів, та підписувалися акти звірки, які складались та надавались перевізником не на підставі фактично перевезеної кількості громадян, а шляхом зазначення максимальної кількості осіб пільгової категорії громадян.

Міжрайонним прокурором за фактом службової недбалості посадовими особами управління ПСЗН Кам'янсько-Дніпровської РДА порушенна кримінальна справа за ознаками злочину, передбаченого ч. 1 ст. 367 КК України.

Мелітопольським міжрайонним прокурором у травні цього року порушенна кримінальна справа за ознаками злочинів, перед-

бачених ч.1 ст. 366, ч. 1 ст. 222 КК України стосовно директора ТОВ «Автобусний парк», який вносив завідомо недостовірні відомості до актів виконаних робіт щодо кількості перевезеної пільгової категорії громадян, на підставі яких протягом січня 2007 – березня 2008 років незаконно отримав 54,4 тис. грн субвенцій із Державного бюджету.

По обох вказаних справах збитки, завдані державі, були відшкодовані, а винні особи осуджені.

Проведеними органами прокуратури перевіrkами у будинках-інтернатах для громадян похилого віку та інвалідів, геріатричних пансіонатах, пансіонатах для ветеранів війни і праці виявлено низку порушень вимог чинного законодавства.

Прокуратурою Вільнянського району у Любомирівському психоневрологічному інтернаті (далі – ПНІ) встановлено, що в порушення вимог чинного законодавства у особових справах багатьох підопічних цього закладу відсутні обов'язкові документи, зокрема інформація про хворих та їхніх родичів, їх адресні дані, копії медичних карток про стан здоров'я з висновками про можливість перебування у психоневрологічному інтернаті, медичні висновки щодо рекомендованої працетерапії із зазначенням виду робіт та її тривалості тощо. Опис документів у всіх без винятку особових справах підопічних ведеться неналежним чином і не відповідає наявним у справах документам.

В інтернаті не виконуються вимоги щодо норм харчування підопічних. Зокрема, у січні та лютому 2008 року вони не отримували у повному обсязі овочі, соки, м'ясні та рибні консерви тощо. Також хворі не забезпечені належним чином взуттям, одягом і постільною близиною.

Крім того, під час перевірки особової справи підопічної інтернату Ц. встановлено, що у серпні 2005 року її було доставлено до Любомирівського ПНІ із Запорізької області психіатричної лікарні у супроводженні працівника лікарні. Разом із документами на підопічну Ц. до інтернату передано належній грошові кошти на суму 1000 грн, з приводу чого складено дві розписки – перша про

передачу 1000 грн медичній сестрі Любомирівського ПНІ, а друга про прийом нею цієї грошової суми. Як пояснила медична сестра правоохоронцям, гроші вона одразу віддала підопічній Ц., однак відповідну розписку не склала внаслідок власної юридичної необізнаності.

За вказаним фактом прокурором Вільнянського району порушена кримінальна справа за ознаками ч. 2 ст. 190 КК України, яка для організації досудового слідства направлена до Вільнянського райвідділу міліції. Директору інтернату внесене подання, яке ним було розглянуте і задоволене.

Прокурором Запорізького району при проведенні перевірки у Веселівському ПНІ встановлено, що через відсутність необхідних документів в особових справах підопічних інтернату деякі інваліди, в порушення вимог Закону України «Про пенсійне забезпечення», не отримують пенсії. За результатами проведеної перевірки директору ПНІ прокурором району внесене подання про усунення виявлених порушень вимог законодавства, принесено 1 протест, внесено 2 постанови про порушення проваджень про адміністративні порушення, які розглянуті та задоволені.

Аналогічні порушення в діяльності закладів, у яких утримуються громадяни похилого віку та інваліди, виявлені всіма прокурорами, на територіях яких вони розташовані. За результатами перевірок були внесені 2 подання, 1 припис, внесено 5 постанов про порушення проваджень про адміністративні правопорушення, 2 постанови про порушення дисциплінарних проваджень.

Прокуратурою області також проведена перевірка діяльності Фонду соціального захисту інвалідів (далі – ФСЗІ), в діяльності якого виявлені непододинокі порушення.

Зокрема, встановлено, що, нехтуючи встановленим порядком, служbowі особи ФСЗІ реєструють підприємства, установи та організації на підставі неповного пакету наданих документів, а також на підставі документів, які не відповідають вимогам чинного законодавства.

Також виявлено, що ФСЗІ не повною мірою використовуються надані чинним за-

конодавством повноваження. Протягом 2007 року із 1 066 господарюючих суб'єктів, які не виконали норматив з працевлаштування інвалідів, лише 30 іх керівників (3%) були притягнуті до адміністративної відповідальності. Таким чином, заходи, які вживаються ФСЗІ щодо притягнення винних осіб до відповідальності, є явно недостатніми. За результатами проведеної перевірки прокуратурою області керуючому Фонду внесене подання про усунення виявлених порушень закону. Натомість результативність роботи цього контролюючого органу різко зросла – у поточному році притягнуто до відповідальності близько 250 посадових осіб.

Проведеною апаратом прокуратури області перевіркою виявлені чисельні порушення вимог чинного законодавства в діяльності комунальної установи «Обласний центр медико-соціальної експертизи» Запорізької обласної ради. Службовими особами цієї установи практично не вживаються заходи, спрямовані на профілактику інвалідності серед господарських, профспілкових та інших громадських організацій. До цього часу комісії не укомплектовані спеціалістами, зокрема юристами, психологами й економістами. За результатами перевірки прокуратурою області внесено подання, яке на теперішній час розглянуто та задоволене.

Прокурорські перевірки дали можливість виявити низку порушень в діяльності лікувальних закладів області.

Так, прокуратурою міста Енергодара встановлено, що державний заклад «Спеціалізована медико-санітарна частина № 1», яка забезпечує медичне обслуговування населення на території міста, в порушення вимог Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», не надає ветеранам війни, у тому числі й інвалідам, права на позачергове обслуговування та їх позачергову госпіталізацію.

Виявлені порушення в частині дотримання порядку відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення інвалідам за рецептами лікарів безоплатно або на пільгових умовах, а саме: лікарські засоби відпускаються за кошти місцевого бюджету тільки в межах нетендерної суми 19,9 тис.

грн і лише хворим (у тому числі інвалідам) по життево важливих показниках. Таке становище пов'язане з тим, що кошти міською радою виділені, але тендери ще не проведені. Тому деякі пільгові категорії населення (у тому числі інваліди) у зв'язку з недостатністю коштів безкоштовно або зі знижкою медикаменти взагалі не отримують.

З метою усунення вказаних порушень прокурором міста Енергодара головному лікарю СМСЧ № 1 внесене подання про усунення виявлених порушень вимог Закону та недопущення порушень прав інвалідів у майбутньому.

Прокуратурою Чернігівського району виявлено факт відмови працівниками Чернігівської центральної районної лікарні інваліду війни у безоплатному наданні допомоги щодо зубопротезування через відсутність фінансування. Враховуючи гостру потребу, ветеран був змущений сплатити власні кошти за надані медичні послуги.

За вказаним фактом порушення вимог Закону України «Про статус ветеранів війни та гарантії їх соціального захисту» прокурором району головному лікарю лікувального закладу внесений припис про усунення порушень вимог Закону шляхом повернення незаконно отриманих грошових коштів, одержаних як оплату за зубопротезування. Припис прокурора виконано.

Перевіркою, проведеною Кам'янсько-Дніпровською міжрайонною прокуратурою в Іванівській дільничній лікарні, встановлено, що лікарня достатньо не укомплектована білизною, палати потребують поточного ремонту, порушуються правила проживання тощо. За результатами перевірки прокурором району порушені З провадження про адміністративні порушення, які направлені для виконання до органів санепідслужби.

У ході перевірки, проведеної прокуратурою Запорізького району із залученням фахівців Державної інспекції з контролю за якістю лікарських засобів, встановлено, що багатьма лікарнями району допускається лікування населення, в тому числі й інвалідів, простроченими ліками, допускається порушення температурного режиму зберігання медпрепаратів, не ведеться вхідний

контроль якості лікарських засобів, на деякі ліکії відсутні сертифікати якості виробника.

Прокурором району керівникам вказаних лікувальних установ внесено 6 приписів, а також подання до Запорізької райдержадміністрації та центральної районної лікарні; винесено 4 постанови про порушення дисциплінарних проваджень і 4 постанови про порушення проваджень про адміністративні правопорушення.

Проведеними перевіrkами в діяльності підприємств, установ та організацій органи прокуратури області також виявлено низку порушень вимог Закону щодо невиконання нормативу з працевлаштування інвалідів.

Так, прокуратурою міста Енергодара проведено перевірку на ТОВ «ТЕМ» щодо достовірності звітних даних з працевлаштування інвалідів. Встановлено, що службовими особами вказаного вище підприємства, з метою ухилення від сплати адміністративно-господарських санкцій, складені фіктивні документи про прийняття на роботу 6 інвалідів, які фактично на підприємстві не працювали, але отримували заробітну плату.

За цим та аналогічним фактами прокурором міста Енергодара порушена кримінальна справа за ознаками злочину, передбаченого ч. 2 ст. 366 КК України. Справа розглянута судом з винесенням обвинувального висновку, а збитки, завдані державі, відшкодовані.

Мелітопольською міжрайонною прокуратурою стосовно директора Мелітопольського управління сліпих порушено кримінальну справу за ознаками злочину, передбаченого ч. 1 ст. 172 КК України за фактом грубого порушення трудових прав інвалідів у частині незабезпечення своєчасної виплати заробітної плати за період перебування підприємства у простоІ. Заробітна плата інвалідам виплачена повністю, а винний керівник притягнутий до відповідальності.

Особлива увага прокурорами приділяється захисту прав неповнолітніх громадян з обмеженими можливостями.

На території області проживає близько 6 000 дітей-інвалідів. Для них створені і діють 2 дитячі будинки-інтернати та дитяче відділення при будинку-інтернаті, в яких вичовуються 239 дітей-інвалідів з діагнозом

«розумова відсталість», а також 19 спеціальних і санаторних шкіл-інтернатів, в яких на-вчається 630 дітей вказаної категорії.

Запорізькою обласною радою затверджена «Програма комплексної реабілітації дітей з особливими потребами та дітей-інвалідів на 2005–2010 роки», основними за-вданнями якої є реалізація державної полі-тики щодо комплексної реабілітації та інтеграції дітей-інвалідів і дітей з особливими потребами; розробка та впровадження сис-теми соціальної адаптації, реабілітації та за-хисту дітей-інвалідів і сімей, в яких вони ви-ховуються. Розроблені та діють аналогічні програми у регіонах області.

Прокурорами встановлено, що майже в усіх районах області допускаються пору-шення вимог Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» щодо створення органами виконавчої вла-ди, підприємствами (об'єднаннями), уста-новами й організаціями умов для безпереш-кодного доступу інвалідів до жилих, громадських і виробничих будинків, споруд, громадського транспорту, для вільного пе-ресування у населених пунктах.

Так, у ході перевірок, проведених проку-ратурами Орджонікідзевського і Хортицько-го районів міста Запоріжжя, встановлено, що для декількох дітей-інвалідів, які мають розлади опорно-рухового апарату і пересу-ваються на інвалідних візках, відповідальними комунальними установами умови для їх безперешкодного доступу до житла та віль-ного пересування не створені. Лише після втручання прокурорів діти отримали мож-ливість виїжджати на своїх візках із помеш-кань до двору.

Порушення законодавства про держав-ну підтримку сімей з дітьми, надання їм пільг та державної допомоги допускається і УПСЗН виконавчого комітету Токмацької міської ради. Прокуратурою встановлено, що в цій установі перебувала на обліку громадянка Кузьменко, яка на сина 2005 року народження отримувала такі види держав-ної допомоги: на дитину одинокій матері, по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, на інваліда з дитинства. У 2006 році ця дитина була влаштована на

повне державне утримання до Запорізького будинку дитини «Сонечко». Проте через службову недбалість уповноважених посадових осіб вказані виплати Кузьменко продовжувалися і були припинені лише після втручання міжрайонної прокуратури – у грудні 2007 року. Взагалі ж за час перебування дитини на повному державному утриманні її горе-мати Кузьменко отримала державну допомогу на сина на загальну суму понад 15 тис. грн, яка стягнута з неї у судовому порядку за позовом Токмацького міжрайонного прокурора.

Прокуратурою Вільнянського району встановлені порушення ст. 7 Закону України «Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам» щодо обов'язкового надсилення закладами охорони здоров'я у триденний строк копії акта огляду інваліда з дитинства або медичного висновку про визнання дитини інвалідом до УПСЗН за місцем проживання інваліда з дитинства або батьків, опікунів чи піклувальників дитини-інваліда. Зокрема, Вільнянською центральною районною клінічною лікарнею, починаючи з 2006 року, копії медичних висновків про визнання дітей інвалідами до УПСЗН районної державної адміністрації не надсилались.

Порушення вимог законодавства щодо соціального захисту прав дітей-інвалідів встановлені в діяльності органів і закладів освіти.

Наприклад, у межах корекційних засобів та реабілітаційного обладнання, яке було поставлено до Запорізької спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату № 1 для дітей із наслідками поліомієліту та дитячого церебрального паралічу, здійснено поставку комплекту «Комп'ютерна система навчального призначення» на загальну суму понад 150 тис. грн та поставлено устаткування для комп'ютерного лінгафонного класу, вартістю 126 тис. гривень. Між тим до прокурорської перевірки вказане обладнання не було введено в експлуатацію і не використовувалося.

Прокурором Орджонікідзевського району міста Запоріжжя виявлені порушення вимог «Положення про індивідуальну форму

навчання в загальноосвітніх навчальних закладах». Зокрема, наказом директора Запорізького навчально-виховного комплексу «Основа» дитині-інваліду К. у зв'язку з тим, що вона не може відвідувати навчальний заклад, встановлена індивідуальна форма навчання з навантаженням 16 годин на тиждень. За проведення занять учителям нараховувалась заробітна плата відповідно до чинного законодавства. Однак прокуратурою району встановлено, що з січня 2008 року вчителями вказаного закладу заняття з дитиною не проводяться, оскільки вона проживає у бабусі далеко за межами Запоріжжя.

Протягом двох років семи студентам Мелітопольського державного педагогічного університету, які є інвалідами, не виплачувалася додаткова соціальна стипендія в розмірі 9% призначеної академічної стипендії. Тільки за втручання Мелітопольського міжрайонного прокурора вказаним студентам донараховано стипендії на загальну суму понад 1600 гривень.

У порушення вимог ст. 245 Сімейного кодексу України, керівництвом Вільнянської спеціальної допоміжної загальноосвітньої школи-інтернату для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, тривалий час не вживаються заходи щодо захисту цивільних прав та інтересів своїх вихованців.

Так, з березня 2007 року на вихованні у школі-інтернаті передуває дитина-інвалід К., мати якої померла у грудні 2006 року. Однак до теперішнього часу адміністрацією закладу не вирішено питання призначення неповнолітній дитині пенсії по втраті годувальника, пенсії у зв'язку з інвалідністю або державної соціальної допомоги як інваліду з дитинства.

З вересня 2003 року у вказаному закладі на повному державному утриманні передуває дитина-інвалід О., мати якої у 2003 році позбавлена батьківських прав, а батько помер 2005 року. За даними Лисогірської сільської ради Запорізького району, на території ради залишився будинок, у якому мешкали батьки дитини-інваліда, однак до сьогодні питання спадкування частини будинку дитиною не вирішено. Також адміністрацією закладу не вживаються заходи

щодо забезпечення надходження аліментів на утримання дитини з матері О., хоча це питання було вирішено у судовому порядку.

Перевірками виявлені факти застосування педагогічними працівниками деяких навчальних закладів заборонених методів виховання.

Зокрема, вихователь Преславської спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату Гордієнко побив учня Р., завдавши йому легких тілесних ушкоджень. Прокурором Приморського району стосовно Гордієнка порушено кримінальну справу за ознаками злочину, передбаченого ч. 1 ст. 125 КК України. Вироком суду його засуджено до покарання у вигляді штрафу в дохід держави і позбавлення права займатись педагогічною діяльністю.

Наявні й інші порушення вимог законодавства. Зокрема, нерідко керівниками суб'єктів підприємництва не надаються додаткові оплачувані відпустки працівникам, які мають на вихованні дітей-інвалідів.

Стан додержання в регіоні Законів України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», «Про реабілітацію інвалідів в Україні» та «Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-ін-

валідам» був обговорений у квітні поточного року на розширеній колегії прокуратури області і визнаний таким, що потребує покращення. З метою усунення виявлених порушень прокуратурою області у травні направлена інформація про стан законності у сфері соціального захисту інвалідів до Запорізької обласної державної адміністрації і Запорізької обласної ради.

Усього ж протягом 2008 року органами прокуратури області в сфері захисту прав інвалідів порушено 10 кримінальних справ, внесено 210 приписів і подань про усунення порушень закону, принесено 20 протестів, внесено 31 постанову про порушення проваджень про адміністративні правопорушення та 15 постанов про порушення дисциплінарних проваджень, а також відшкодовано майже 300 тис. грн збитків, завданих державі.

Та ніякі цифрові показники не замінять радість дитини-інваліда, яка завдяки прокурору тепер може щоденно виїжджати на своєму візку з квартири до двору, милуватись навколоишнім світом і проводити час зі своїми ровесниками. Заради цього варто і необхідно працювати.

Valerij KULAKOV

ПРАВА ІНВАЛІДІВ – ПРИОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ НАГЛЯДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРАТУРИ

Резюме

Розглядаються актуальні питання здійснення прокурорського нагляду за додержанням прав і свобод інвалідів. Аналізуються причини порушень законодавства у цій сфері.

Valerij KULAKOV

ПРАВА ИНВАЛИДОВ – ПРИОРИТЕТНОЕ НАПРАВЛЕНИЕ НАДЗОРНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРОКУРАТУРЫ

Резюме

Рассматриваются актуальные вопросы осуществления прокурорского надзора за соблюдением прав и свобод инвалидов. Анализируются причины нарушений законодательства в этой сфере.

Valeriy KULAKOV

THE RIGHTS OF DISABLED PERSONS AS THE PRIORITY DIRECTION OF PROSECUTORS OFFICE SUPERVISIONAL ACTIVITY

Summary

The urgent questions of prosecutors' supervision on observance of rights and freedoms of disabled persons are considered. The breach of law reasons in this sphere are analyzed in the article.